

OBSAH

hlava první

OD HABSBURSKÉHO HEGEMONISMU K EVROPSKÉ ROVNOVÁZE SIL

→	I.	TŘÍCETILETÁ VÁLKA	
	I/1	Kořeny konfliktu	11
	I/2	Česko falcká a dánská válka	12
	I/3	Válka švédská	14
	I/4	Válka švédsko francouzská a vestfálský mír	15
	I/5	Následky konfliktu	18
	II.	BAROKNÍ KULTURA	
	II/1	Vznik a obsah pojmu baroko	19
	II/2	Výtvarné umění	20
	II/3	Literatura, divadlo, hudba	25
	II/4	Francouzské a nizozemské baroko	28
	II/5	Vztah výry a vědy v baroku	30
	III.	MOCENSKÝ VZESTUP ZÁPADOEVROPSKÝCH STÁTŮ	
	III/1	Spojené nizozemské provincie	33
	III/2	Anglie za prvních Stuartovců	34
	III/3	Občanská válka a puritánská revoluce	36
	III/4	„Slavná“ revoluce	37 X
	III/5	Dvorský absolutismus ve Francii	38
	III/6	Hegemonismus Ludvíka XIV.	40
	IV.	ODVRÁCENÍ OSMANSKÉ EXPANZE	
	IV/1	Definitivní zastavení tureckých výbojů	43
	IV/2	„Barokní velmoc“ rakouských Habsburků	44
→	V.	ZÁPAS O POBALTI A UKRAJINU	
	V/1	Polsko-litevská unie v 17. století	46
	V/2	Švédsko na vrcholu moci	47
	V/3	Rusko za prvních Romanovců	48
	V/4	Druhá severská válka	50
	V/5	Reformní politika Petra I.	51

hlava druhá

BOJ O SUVERÉNNÍ POSTAVENÍ NA SVĚTOVÝCH MOŘÍCH

→ I.	O DĚDICTVÍ HABSBURSKÉ	
I/1	Válka o dědictví španělských Habsburků	52
I/2	Pragmatická sankce	53
I/3	Úpadek „barokní vlastnosti“	55
I/4	Válka o dědictví rakouských Habsburků	57
II.	POZNÁVÁNÍ A OSIDLOVÁNÍ MIMOEVROPSKÝCH OBLASTÍ V 17. A 18. STOLETÍ	
II/1	Vrchol první vlny koloniální expanze	60
II/2	Cesty ve znamení kříže	62
II/3	Zápas o Indii a osvícenská znalost světa	64
III.	KULTURA 18. STOLETÍ	
III/1	Rokoko	66
III/2	Klasicismus	68
III/3	Anglické umění	69
III/4	Evropská hudba	71
III/5	Osvícenství	71
IV.	POČÁTKY EVROPSKÉ PENTARCHIE A VZNIK USA	
IV/1	Britsko-francouzský zápas o světové prvenství	75
IV/2	Soupeření Hohenzollernů s Habsburky	76
IV/3	Zahraniční politika císaře Josefa II.	78
IV/4	Územní expanze Ruska ve druhé půli 18. století	80
IV/5	Boj britských kolonií v Severní Americe za nezávislost ..	82
IV/6	Mezinárodní uznání Spojených států amerických	83

hlava třetí

VZNIK OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

I.	REFORMA A REVOLUCE	
I/1	Osvícenské pojetí státu	85
I/2	Osvícenský absolutismus	86
I/3	Neúspěch reforem ve Francii	90
→ I/4	Francouzská revoluce	91
II.	NAPOLEONSKÝ HEGEMONISMUS A OBNOVENÍ PENTARCHIE	
II/1	Vzestup Napoleona Bonaparta	93
II/2	První francouzské císařství	96

→	II/3	<i>Evropa po vídeňském kongresu</i>	97
	II/4	<i>Krise Svaté aliance</i>	100
	III.	POČÁTKY A VÍTĚZSTVÍ ROMANTISMU	
	III/1	<i>Duchovní zdroje romantismu</i>	101
	III/2	<i>Filosofie a literatura epochy vrcholného romantismu</i>	106
	III/3	<i>Romantická hudba</i>	108
	IV.	PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE	
	IV/1	<i>Kořeny průmyslové revoluce</i>	110
	IV/2	<i>Nerovnoměrnost industrializace</i>	112
	IV/3	<i>Konec světa „malých struktur“</i>	114
	IV/4	<i>Sociální darwinismus</i>	117
↔	V.	KRIZE EVROPSKÉ PENTARCHIE A OBČANSKÁ VÁLKA V USA	
	V/1	<i>„Jaro národů“</i>	118
	V/2	<i>Revoluce 1848–1849</i>	120
	V/3	<i>Rozpad Svaté aliance a vznik nových mocností</i>	122
	V/4	<i>Občanská válka v USA</i>	126

hlava čtvrtá

CIVILIZACE VOLNÉ SOUTĚŽE

I.	KULTURA DRUHÉ POLOVINY 19. STOLETÍ	
I/1	<i>Výtvarné umění</i>	129
I/2	<i>Rozklad romantismu</i>	133
I/3	<i>Tušení osudové krize</i>	134
II.	TECHNICKO VĚDECKÁ REVOLUCE	
II/1	<i>Nové energetické zdroje a technologie</i>	137
II/2	<i>Dovršení revoluce v dopravě a vojenství</i>	145
II/3	<i>Vývoj obyvatelstva</i>	148
III.	DĚDICTVÍ BÍLÉHO MUŽE	
III/1	<i>Vyvrcholení světové kolonizace</i>	153
III/2	<i>Tradiční koloniální mocnosti</i>	154
III/3	<i>Nové koloniální mocnosti</i>	159
III/4	<i>Velmoci v úpadku</i>	164
IV.	VNITŘNÍ VÝVOJ VELMOĆÍ	
IV/1	<i>Epocha liberalismu</i>	166
IV/2	<i>Tradiční demokracie</i>	167
IV/3	<i>Mezi konzervatismem a liberalismem</i>	170
IV/4	<i>Zachování tradičního systému</i>	175

V.	NA CESTĚ KE SVĚTOVÉ VÁLCE	
V/1	<i>Evropa do berlínského kongresu</i>	178
V/2	<i>Vznik zlepšitelných koalic</i>	179
V/3	<i>Počátky britsko-německé rivality</i>	180
V/4	<i>Růst válečného napětí</i>	182
→		
hlava pátá		
KRIZE EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI		
I. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA		
I/1	<i>Cesta k válce</i>	184
I/2	<i>Vojska na pochodou</i>	187
I/3	<i>Základová válka</i>	189
I/4	<i>Zhoucení Ruska</i>	190
I/5	<i>Poslední válečný rok</i>	193
I/6	<i>Neúprosný mír</i>	194
II. POKUS O OBNOVU EVROPY		
II/1	<i>Obnova civilizace?</i>	197
II/2	<i>Vítězové a poražení</i>	200
II/3	<i>Boj o reparace</i>	204
II/4	<i>Idea trvalého míru</i>	205
III. EVROPSKÁ KULTURA MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI		
III/1	<i>Nové umělecké proudy a jejich centra</i>	208
III/2	<i>Literatura a film</i>	210
III/3	<i>Hudba a filosofie</i>	214
IV. EXPANZE TOTALITNÍCH REŽIMŮ		
IV/1	<i>Ekonomický pád</i>	216
IV/2	<i>Destrukce integrační politiky</i>	220
IV/3	<i>Evropa znova rozdelená</i>	221
IV/4	<i>Krise a válka</i>	222
V. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA		
V/1	<i>Rozdelení Evropy mezi totalitní státy</i>	224
V/2	<i>Střetnutí dvou totalitních režimů</i>	230
V/3	<i>Globální válka</i>	233
V/4	<i>Ztracené vítězství</i>	234

hlava šestá

EVROPA V BIPOLÁRNÍM SVĚTĚ

I.	OD POSTUPIMI K HELSINKÁM (1945–1975)	
I/1	Základy poválečného uspořádání	237
I/2	Mírové smlouvy s bývalými spojenci Německa	239
I/3	Počátky bipolárního rozdělení světa	240
I/4	Cesta ke studené válce	241
I/5	První zkoušky síly	243
I/6	Trumanova doktrína	244
I/7	Marshallův plán	245
I/8	Rada vzájemné hospodářské pomoci	246
I/9	Kominforma	247
I/10	Blokáda Berlína a vznik Spolkové republiky Německo ..	248
I/11	Počátky západoevropské integrace	250
I/12	Severoatlantická obranná aliance	251
I/13	Počátky diskuse o obranném příspěvku SRN a Montánní unie	252
I/14	Evropské obranné společenství a jeho krach	254
I/15	Pařížské dohody	255
I/16	Komunistický blok po Stalinově smrti	256
I/17	Berlínská krize a berlínská zed'	258
I/18	Prohlubování procesu západoevropské integrace	259
I/19	Rozhovory o omezení strategických jaderných zbraní ...	261
I/20	Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě	264
II.	KONEC TOTALITARISMU V EVROPĚ (1975–1994)	
II/1	Vítězství demokracie v Portugalsku a Španělsku	264
II/2	Thatcherismus	266
II/3	Pokračování rozhovorů o omezení strategických zbraní .	268
II/4	Dvojí rozhodnutí rady NATO	269
II/5	Mírové hnutí v Evropě	271
II/6	Glasnost' a perestrojka	272
II/7	Černobyl	273
II/8	Dohoda o likvidaci jaderných zbraní středního doletu ...	274
II/9	Polsko – od nezávislých odborů k výjimečnému stavu ..	275
II/10	Reformy v SSSR a zánik „prvního státu dělníků a rolníků“	276
II/11	Konec totalitních režimů ve střední a jihovýchodní Evropě; rozpad sovětského bloku	278
II/12	Krach komunismu v NDR a pád berlínské zdi	282
II/13	Sjednocení Německa	283

II/14	<i>Konec studené války a zánik Varšavského paktu</i>	285
II/15	<i>Rozpad Jugoslávie</i>	287
II/16	<i>Cesty evropské integrace</i>	291
III. VĚDA A KULTURA DVACÁTÉHO STOLETÍ NA ROZCESTÍ		
III/1	<i>Vědecko technická revoluce</i>	295
III/2	<i>Kultura po druhé světové válce</i>	301